

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ «ΚΕΙΜΕΝΟ 1»

«Οι αντιφάσεις του πολιτισμού»

Ο τεχνικός κόσμος είναι ο κόσμος των υλικών πραγμάτων αποτελείται από υλικά πράγματα και έχει σχέση μ' αυτά. Η Τεχνική εγγυάται στον άνθρωπο μόνο την υλική ευτυχία που μπορούν να του εξασφαλίσουν τα υλικά αντικείμενα. Αλλά, η τεχνική κοινωνία δεν είναι μια αληθινά ανθρωπιστική κοινωνία, αφού βάζει σε πρώτη μοίρα τα υλικά πράγματα κι όχι τον άνθρωπο. Μπορεί μόνο να δράσει πάνω στον άνθρωπο, μειώνοντάς τον και βάζοντάς τον στο δρόμο του ποσοτικού. Η ριζική αντίφαση υπάρχει ανάμεσα στην τεχνική τελειότητα και την ανθρώπινη ανάπτυξη, επειδή η τελειότητα αυτή μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της ποσοτικής ανάπτυξης και κατ' ανάγκη στρέφεται αποκλειστικά προς ό,τι είναι μετρήσιμο. Αντίθετα, η ανθρώπινη τελειότητα ανήκει στο χώρο του ποιοτικού και στρέφεται προς ό,τι δεν είναι μετρήσιμο. Στην εποχή μας, η τεχνική ανάπτυξη μονοπωλεί όλες τις ανθρώπινες δυνάμεις, τα πάθη, τις διάνοιες και τις αρετές με τέτοιο τρόπο, που είναι πρακτικά αδύνατο να αναζητήσουμε και να βρούμε κάπου οποιαδήποτε καθαρά ανθρώπινη τελειότητα. Κι αν αυτή η αναζήτηση είναι αδύνατη, τότε δεν μπορεί να υπάρξει πολιτισμός με την καθαυτό σημασία του όρου.

Η τεχνική ανάπτυξη οδηγεί σε μια αύξηση της δύναμης. Δηλαδή, δημιουργούνται τεχνικά μέσα ασύγκριτα πιο αποτελεσματικά απ' ό,τι είχε επινοηθεί μέχρι σήμερα. Η Τεχνική είναι δύναμη που έχει ως αντικείμενο της μόνο τη δύναμη, με την ευρύτερη σημασία της λέξης. Η δυνατότητα δράσης γίνεται απεριόριστη και απόλυτη. Για παράδειγμα, έχουμε για πρώτη φορά τη δυνατότητα να εξαλείψουμε όλη τη ζωή πάνω στη γη, επειδή διαθέτουμε τα μέσα που μπορούν να πετύχουν κάτι τέτοιο. Σ' όλους τους τομείς δράσης έχουμε να κάνουμε με τέτοιες απόλυτες δυνατότητες. Έτσι, π.χ., οι κυβερνητικές τεχνικές, που αναμειγνύουν οργανωτικές, ψυχολογικές και αστυνομικές τεχνικές, τείνουν να δώσουν στις κυβερνήσεις απόλυτη δύναμη. Κι εδώ θα πρέπει να επισημάνω έναν μεγάλο νόμο που πιστεύω ότι είναι βασικός για την κατανόηση του κόσμου στον οποίο ζούμε: όταν η δύναμη γίνεται απόλυτη, οι αξίες χάνονται. Η δύναμη, όσο μεγαλώνει καταργεί τα σύνορα ανάμεσα στο καλό και στο κακό, ανάμεσα στο δίκαιο και στο άδικο. Είμαστε αρκετά εξοικειωμένοι μ' αυτό το φαινόμενο στις ολοκληρωτικές κοινωνίες. (...)

Η τρίτη και τελευταία αντίφαση είναι ότι η Τεχνική δεν μπορεί ποτέ να γεννήσει την ελευθερία. Φυσικά, η Τεχνική απελευθερώνει την ανθρωπότητα από ένα ολόκληρο σύνολο παλιών περιορισμών. Είναι προφανές, παραδείγματος χάρη, ότι απελευθερώνει τον άνθρωπο από τα όρια που του έχουν επιβάλει ο χρόνος και ο χώρος, ότι ο άνθρωπος έχει, χάρη σ' αυτήν, απελευθερωθεί (ή τουλάχιστον τείνει να απελευθερωθεί) από την πείνα, το

υπερβολικό κρύο και την ζέστη, από τους ρυθμούς των εποχών και από το σκοτάδι της νύκτας, ότι η ανθρώπινη φυλή έχει απελευθερωθεί από ορισμένους κοινωνικούς περιορισμούς μέσω της συναλλαγής της με το σύμπαν και από τους διανοητικούς της περιορισμούς μέσω της συσσώρευσης των πληροφοριών. Αλλά σημαίνει αυτό ότι ο άνθρωπος είναι πραγματικά ελεύθερος; Άλλοι περιορισμοί, εξίσου καταπιεστικοί και αυστηροί με τους παραδοσιακούς, έχουν επιβληθεί μέσω της Τεχνικής στο ανθρώπινο ον της σημερινής τεχνολογικής κοινωνίας. Νέα όρια και τεχνικές πιέσεις έχουν πάρει τη θέση των παλιών, φυσικών περιορισμών, και σίγουρα δεν μπορούμε να αποδείξουμε ότι ο άνθρωπος έχει κερδίσει πολλά. Όσο περισσότερο αυξάνονται στην κοινωνία οι τεχνικές δράσεις, τόσο περισσότερο μειώνεται η ανθρώπινη πρωτοβουλία και αυτονομία. Όσο περισσότερο είναι αναγκασμένο το ανθρώπινο ον να ζει σ' έναν κόσμο διαρκώς αυξανόμενων απαιτήσεων, τόσο περισσότερο χάνει κάθε δυνατότητα ελεύθερης επιλογής και ατομικότητας στη δράση.

Δεν υπάρχει πιθανότητα να γυρίσουμε πίσω, να διαγράψουμε ή και να σταματήσουμε την τεχνική πρόοδο. Ό,τι έγινε έγινε. Καθήκον μας είναι να βρούμε τη θέση μας στην τωρινή κατάσταση μας και σε καμιά άλλη. Η νοσταλγία δεν έχει επιβιωτική αξία στον σύγχρονο κόσμο και δεν είναι παρά μια πτήση στη χώρα των ονείρων.

Ζακ Ελούλ

«ΚΕΙΜΕΝΟ 2»

http://www.antikleidi.com/wp-content/uploads/2012/03/assets_large_t_420_540449041.jpg

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ «ΚΕΙΜΕΝΟ 3»

Ότοπος μας εἶ ναι κλειστός

«Ότοπος μας εἶ ναι κλειστός, ὄλο βουνὰ πού ἔχουν σκεπή τὸ χαμηλὸ οὐρανὸ μέρα καὶ νύχτα. Δὲν ἔχουμε ποτάμια δὲν ἔχουμε πηγὰδια δὲν ἔχουμε πηγὲς μονάχα λίγες στέρνες, ἄδειες κι' αὐτές, πού ἤχοῦν καὶ πού τι ς προσκυνοῦμε. Ἴηλος στεκάμενος κούφιος, ἴδιος με τὴ μοναξιά μας ἴδιος με τὴν ἀγάπη μας, ἴδιος με τὰ σώματά μας. Μᾶς φαίνεται παράξενο πού κάποτε μπορέσαμε νὰ χτίσουμε τὰ σπίτια τὰ καλύβια καὶ τι ς στάνες μας. Κι' οἱ γάμοι μας, τὰ δροσερὰ στεφάνια καὶ τὰ δάχτυλα γίνονται αἱ νίγματα ἀνεξήγητα γιὰ τὴ ψυχὴ μας. Πῶς γεννήθηκαν πῶς δυναμώσανε τὰ παιδιά μας;

Ότοπος μας εἶ ναι κλειστός. Τὸν κλείνουν οἱ δυὸ μαῦρες Συμπληγάδες. Στὰ λιμάνια τὴν Κυριακὴ σὰν κατεβοῦμε ν' ἀνασάνουμε βλέπουμε νὰ φωτίζονται στὸ ἠλιόγερμα σπασμένα ξύλα ἀπὸ ταξίδια πού δὲν τέλειωσαν σώματα πού δὲν ξέρουν πιά πῶς ν' ἀγαπήσουν».

Γεώργιος Σεφέρης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α:

A 1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα της 1^{ης} και 2^{ης} παραγράφου του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1», σε περίπου 60 λέξεις.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β:

B.1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, οι οποίες ανήκουν στο «ΚΕΙΜΕΝΟ 1» :

1. Ο τεχνικός πολιτισμός εγγυάται στον άνθρωπο εκτός από την υλική ευτυχία και την ηθική του εξέλιξη.

2. Η απουσία μιας ανθρωπιστικής προσέγγισης, όσον αφορά στην τεχνική ανάπτυξη, σχεδόν συνεπάγεται την απουσία οποιασδήποτε μορφής πολιτισμού.

3. Η τεχνική ανάπτυξη δεν έχει αποκλειστικά ως αντικείμενό της τη δύναμη, αλλά και την ηθικοπνευματική πρόοδο.

4. Τα δικτατορικά καθεστώτα χρησιμοποιούν την τεχνική, για να μπορέσουν να ασκήσουν απόλυτη εξουσία.

5. Η τεχνική πρόοδος περιορίζει ουσιαστικά τις κοινωνικές ελευθερίες, παρόλο που παρέχει τρομερές διευκολύνσεις στην καθημερινότητα των ανθρώπων και προάγει την ποιότητα της ζωής στο σύνολό της.

Μονάδες 10

B.2.α. Να εντοπίσετε πώς επιτυγχάνεται η συνοχή της 1^{ης} παραγράφου του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1».

Μονάδες 7

B.2.β. Να εντοπίσετε τον τρόπο οργάνωσης της 2^{ης} παραγράφου του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1».

Μονάδες 8

B.2.γ. Να αποδώσετε σε μια παράγραφο το θέμα που απεικονίζεται στο σκίτσο του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 2». Στη συνέχεια να δώσετε έναν τίτλο, κάνοντας χρήση της ποιητικής λειτουργίας του λόγου.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Γ:

Γ.1. Γιατί σύμφωνα με τον Γ. Σεφέρη στο ΚΕΙΜΕΝΟ 3 «Ότοπος μας εἶ ναι κλειστός»; Προσπαθήσετε να ερμηνεύσετε το περιεχόμενο της συγκεκριμένης φράσης μέσα σε 60-

70λέξεις. Στη συνέχεια, να εξηγήσετε τι επιχειρεί να επιτύχει ο συγγραφέας με τη χρήση της επανάληψης.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ:

Δ.1. Καλείστε να αποστείλετε μια επιστολή προς τον υπουργό πολιτισμού της χώρας σας, με αφορμή τη διοργάνωση μιας διεθνούς ημερίδας με θέμα « Η κρίση του πολιτισμού , αποτελεί στην ουσία κρίση της πολιτικής και διάβρωση της δημοκρατίας». Στην εν λόγω επιστολή , επιχειρείτε να καταδείξετε τους λόγους , που ο πολιτισμός διαβρώνεται εξαιτίας της κακής πολιτικής διακυβέρνησης και παράλληλα να αναδείξετε τη σημασία μιας υγιούς πολιτισμικής ανάπτυξης τόσο για τον ίδιο τον άνθρωπο ,όσο και για το σύνολο της κοινωνίας (350- 400 λέξεις).

Μονάδες 30

Φιλολόγικοι Διαλόγοι